LUMO

1

6. Juutalaisten pyhät kirjat ja oppi

Pyhä kirjallisuus

- Juutalaisuus on **kirjauskonto**.
- heprealainen Raamattu: Toora, profeetat ja kirjoitukset

- **Toora**
  - tärkein osa heprealaista Raamattua
  - Sisältää yhteensä 613 määräystä, joista monet vaikuttavat edelleen uskonnollisten juutalaisten jokapäiväiseen elämään.

- **suullinen Toora**
  - Ajanlaskun alun tienoilla eläneet **rabbiiniset juutalaiset** korostivat tooran tutkimista. Lain selityksistä muodostettiin suullinen Toora.
  - Koottu selitysteoksiksi, joista tärkeimmät ovat **Mišna** ja **Talmud.**

Oppi

- **monoteismi**
- Jumala on valinnut itselleen kansan, tehnyt liiton sen kanssa ja lain noudatettavaksi.
- Poikien ympärileikkaus on liiton merkki.
- **messiasodotus** = Jumala lähettää messiaan toteuttamaan rauhan ja Jumalan kuninkuuden maailmassa.
- sapatin vietto

- Temppelin tuhoamisen jälkeen uskonnonharjoitus keskittyi synagogiin.
- Ihminen on luotu Jumalan kuvaksi.
- Ihmisellä on vapaus valita hyvän ja pahan välillä, mutta vastuu Jumalalle valinnoista.
- Etiikan keskeiset ajatukset sisältyvät **dekalogiin** eli kymmeneen käskyyn, jotka määrittelevät oikean suhteen Jumalaan ja toisiin ihmisiin.
- Ihmiselämän pyhyys on keskeinen arvo, jonka pohjalta tekoja arvioidaan.
- Työntekoa arvostetaan suuresti; varakkailla on velvollisuus auttaa vähäosaisia.